

Dosarul nr. 2ra-2149/19

Prima instanță: (Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni) C. Crețu

Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) Iu. Cimpoi, A. Danilov, I. Secrieru

Î N C H E I E R E

13 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Maria Ghervas
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Tulbure Nina,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tulbure Nina
împotriva lui Boico Petru (succesor legal Boico Iurii) cu privire la partajarea
bunurilor proprietate comună în devălmășie,

cererea reconvențională depusă de Boico Petru împotriva Ninei Tulbure și
Instituției Publice ”Agenția Servicii Publice” cu privire la recunoașterea dreptului
de proprietate în exclusivitate, radierea înscrisului privind dreptul de proprietate
din Registrul bunurilor imobile și evacuare,

cererea reconvențională depusă de Boico Iurii împotriva Instituției Publice
”Agenția Servicii Publice” și Tulbure Nina cu privire la obligarea rectificării
înscrisului în Registrul bunurilor imobile cu radierea dreptului de proprietate,

împotriva deciziei din 04 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a
respins apelul declarat de Nina Tulbure, s-a admis apelul declarat de Boico Iurii,
s-a casat integral hotărârea din 10 decembrie 2018 a Judecătoria Hîncești, sediul
Ialoveni și s-a emis o nouă hotărâre,

împotriva deciziei suplimentare din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel
Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 11 iunie 2013, Tulbure Nina a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Boico Petru (succesor legal Boico Iurii) cu privire la partajarea
bunurilor proprietate comună în devălmășie.

În motivarea acțiunii, Tulbure Nina a menționat că a încheiat căsătoria cu
Boico Petru în anul 1986, iar prin hotărârea din 03 august 2005 a Judecătoria
Ialoveni, căsătoria a fost desfăcută.

A invocat reclamanta că în perioada căsătoriei au reconstruit casa veche, au
efectuat reparație, au schimbat ușile, geamurile, au edificat construcții accesorii.

Astfel casa de locuit, construcțiile accesorii și terenul aferent cu suprafața de
0,0954 ha, amplasate în satul Costești, raionul Ialoveni constituie bunuri în

devălmășie.

De asemenea, Tulbure Nina a specificat că pe parcursul căsătoriei, împreună cu pârâtul i-a fost atribuit terenul agricol cu suprafața de 0,3802 ha amplasat în extravilanul satului Costești.

A solicitat reclamanta Tulbure Nina partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie și anume a casei de locuit cu construcțiile accesorii, a terenului aferent, amplasate în satul Costești, raionul Ialoveni, precum și a terenului agricol cu suprafața de 0,0954 ha, amplasate în satul Costești, raionul Ialoveni.

La 28 noiembrie 2013, Boico Petru, reprezentat de avocatul Saponari Tatiana, a depus cerere reconvențională împotriva Ninei Tulbure și Instituției Publice ”Agenția Servicii Publice” cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate în exclusivitate, radierea înscrisului privind dreptul de proprietate din Registrul bunurilor imobile și evacuare (f.d. 30-31 Vol. I).

În motivarea cererii reconvenționale, Boico Petru a menționat că casa de locuit, construcțiile accesorii și terenul aferent îi aparțin cu drept de proprietate încă din anul 1961, când era în căsătorie cu Boico Raisa, care a decedat în anul 1985.

În anul 1986 a încheiat căsătoria cu Tulbure Nina, iar prin hotărârea din 03 august 2005 a Judecătoria Ialoveni, căsătoria a fost desfăcută.

Conform extrasului din Registrul de evidență a gospodăriilor din 27 decembrie 2012, construcțiile capitale au fost înregistrate pe numele său.

De asemenea, a specificat că la data de 13 martie 2013, proprietari ai bunurilor imobile cu nr. cadastrale XXXXX și a anexelor cu nr. cadastrale XXXXX, XXXXX, XXXXX și XXXXX, au fost înregistrați Boico Petru și Tulbure Nina.

A invocat că bunurile imobile menționate nu au fost dobândite în timpul căsătoriei cu Tulbure Nina și prin urmare nu sunt supuse regimului proprietății comune în devălmășie.

A solicitat Boico Petru recunoașterea dreptului de proprietate personală asupra casei de locuit cu nr. cadastral XXXXX și a anexelor cu nr. cadastrale XXXXX, XXXXX, XXXXX și XXXXX, situate în satul Costești, raionul Ialoveni, radierea din Registrul bunurilor imobile a înscrisului privind dreptul de proprietate a Ninei Tulbure asupra casei de locuit cu nr. cadastral XXXXX și a anexelor cu nr. cadastrale XXXXX, XXXXX, XXXXX și XXXXX, cu evacuarea Ninei Tulbure din imobilul menționat.

La 02 martie 2015, Boico Iurii a depus cerere, prin care a solicitat înlocuirea pârâtului Boico Petru, care a decedat la 19 iulie 2014, cu succesorul în drepturi – Boico Iurii (f.d. 76 Vol. I).

În motivarea cererii, Borico Iurii a specificat că este feciorul lui Boico Petru, care a decedat la 19 iulie 2014, iar la 12 februarie 2013, tatăl său a întocmit un testament, prin care i-a testat întreaga avere.

Astfel la 11 august 2014 i-a fost eliberat certificat de calitate de moștenitor.

La 03 decembrie 2015, Boico Iurii a depus cerere reconvențională împotriva Ninei Tulbure și Instituției Publice ”Agenția Serviciu Publice” cu privire la rectificarea înscrisurilor în Registrul bunurilor imobile cu radierea dreptului de proprietate (f.d. 109 Vol. I).

În motivarea cererii reconvenționale, Boico Iurii a menționat că Boico Petru a decedat la 19 iulie 2014, iar la 11 august 2014 i-a fost eliberat certificat de calitate de moștenitor.

La fel, a specificat că în rezultatul prezentării actelor necesare notarului, a aflat despre faptul că bunurile imobile care i-au aparținut tatălui său, au fost înregistrate pe numele Ninei Tulbure.

Boico Iurii a invocat că tatăl său a fost în căsătorie cu Tulbure Nina în perioada anilor 1986-2005, perioadă în care nu au edificat construcții și nu au făcut îmbunătățiri casei de locuit și deci bunul imobil în litigiu nu constituie proprietate comună în devălmășie.

A reiterat că înregistrarea la data de 27 februarie 2012 Ninei Tulbure în Registrul bunurilor imobile ca fiind proprietara bunului imobil în litigiu, este o eroare și care urmează a fi rectificată prin radierea înregistrării respective, care a fost efectuată în baza extrasului din registrul de evidență a gospodăriilor din satul Costești, raionul Ialoveni, din care rezultă că proprietar al construcțiilor este Boico Petru.

Boico Iurii a solicitat obligarea Instituției Publice "Agenția Servicii Publice" să radieze din Registrul bunurilor imobile înregistrarea dreptului de proprietate al Ninei Tulbure asupra bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX.

Pe parcursul examinării cauzei, Tulbure Nina a depus cerere privind concretizarea pretențiilor, prin care a solicitat să-i fie atribuită $\frac{1}{2}$ cotă-parte din imobilul comun cu nr. cadastral XXXXX și a anexelor cu nr. cadastrale XXXXX, XXXXX, XXXXX și XXXXX, amplasate în satul Costești, raionul Ialoveni, conform variantei I din constatarea specialistului din 07 iulie 2014 (f.d. 176-177 Vol. I).

Prin hotărârea din 10 decembrie 2018 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Tulbure Nina.

S-a partajat averea comună în devălmășie a foștilor soți Tulbure Nina și Boico Petru (succesor legal Boico Iurii) prin atribuirea câte $\frac{1}{2}$ cotă-parte din imobilul cu nr. cadastral XXXXX și a anexelor cu nr. cadastrale XXXXX, XXXXX, XXXXX și XXXXX, după cum urmează:

S-a atribuit în proprietatea personală a Ninei Tulbure conform variantei I de partajare a imobilului:

- locuit 2 cu suprafața de 9,5 m.p. în valoare de 3 729 de lei;
- locuit 3 cu suprafața de 17,8 m.p. în valoare de 6 987 de lei;
- bucătăria 4 cu suprafața de 9,8 m.p. în valoare de 3 846 de lei;
- din terasa a/01-6.0 m.p. în valoare de 132 de lei;
- gard II în valoare de 1 420 de lei;
- sectorul de teren cu suprafața de 0,0451 ha în valoare de 487 de lei, iar în total bunuri în sumă de 18 386 de lei, ceea ce este mai puțin de $\frac{1}{2}$ cotă-parte cu 9 858 de lei.

S-a atribuit în proprietatea personală a lui Boico Iurii conform variantei I de partajare a imobilului:

- coridor 1 cu suprafața de 5,5 m.p. în valoare de 2 159 de lei;
- locuit 5 cu suprafața de 15,2 m.p. în valoare de 5 967 de lei;
- locuit 6 cu suprafața de 8,3 m.p. în valoare de 3 257 de lei;

- coridor 7 cu suprafața de 8,1 m.p. în valoare de 2 740 de lei;
- din terasa 1/01 cu suprafața de 8,0 m.p. în valoare de 175 de lei;
- garaj 1/02 cu suprafața de 23,3 m.p. în valoare de 5 324 de lei;
- șură 2/03 cu suprafața de 35,3 m.p. în valoare de 7 070 de lei;
- beci 3/04 cu suprafața de 25 de m.p. în valoare de 9 138 de lei;
- sector de teren cu suprafața de 0,045 ha în valoare de 487 de lei, iar în total bunuri în sumă de 38 201 lei, ceea ce este mai mult decât ½ cotă-parte cu 9 858 de lei.

În folosință comună a revenit: poartă I, sector de teren cu suprafața de 0,0052 ha.

În vederea efectuării partajului, Tulbure Nina urmează să astupe golul ușii dintre bucătăria 4 și locativă 5, golul ușii dintre coridor 1 și locative 2, de a sparge golul ușii dintre bucătăria 4 și locativă 3, de a sparge intrare adăugătoare în casa de locuit, iar Boico Iurii urmează de a sparge golul ușii dintre locativă 5 și locativă 6.

S-a încasat de la Boico Iurii în beneficiul Ninei Tulbure suma de 9 858 de lei în vederea echivalării cotelor-părți.

În rest, pretențiile înaintate de Tulbure Nina au fost respinse.

S-a respins cererea reconvențională depusă de Boico Iurii.

Prin decizia din 04 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Nina Tulbure, s-a admis apelul declarat de Boico Iurii, s-a casat integral hotărârea din 10 decembrie 2018 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni și s-a emis o nouă hotărâre, prin care:

S-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Tulbure Nina.

S-a admis cererea reconvențională depusă de Boico Petru și Boico Iurii.

S-a recunoscut dreptul de proprietate personală în exclusivitate după Boico Petru (succesor de drept Boico Iurii) asupra bunurilor imobile și s-a obligat Instituția Publică "Agenția Servicii Publice" să rectifice în Registrul bunurilor imobile înscrisul privind dreptul de proprietate.

Pentru a decide astfel, instanța de apel cu referire la circumstanțele cauzei a reținut că Boico Petru (tatăl lui Boico Iurii), care a decedat la 19 iulie 2014, s-a aflat în căsătorie cu Boico Raisa (mama lui Boico Iurii) din 18 ianuarie 1961, iar în timpul căsătoriei au procurat casa în litigiu au construit alta în vecinătate.

La fel, instanța de apel a stabilit că în anul 1985 Boico Raisa a decedat, iar în anul 1986 Boico Petru s-a căsătorit cu Tulbure Nina și au locuit împreună până în anul 2005, când căsătoria a fost desfăcută prin hotărârea instanței de judecată.

De asemenea, instanța de apel a concluzionat că nu au fost prezentate probe veridice și pertinente care ar confirma că pe parcursul vieții în comun, Tulbure Nina și Boico Iurii au dobândit dreptul de proprietate în devălmășie asupra bunurilor imobile care se cer a fi partajate.

Prin încheierea din 25 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a corectat din oficiu greșeala din dispozitivul deciziei instanței de apel din 04 iunie 2019 și anume: sintagma greșit indicată "hotărârea Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 10 septembrie 2018" s-a corectat cu sintagma corectă "hotărârea Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 10 decembrie 2018".

Prin decizia suplimentară din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a decis evacuarea Ninei Tulbure din casa de locuit, construcțiile accesorii și

terenul aferent cu nr. cadastrale XXXXX, XXXXX, XXXXX și XXXXX, amplasate în satul Costești, raionul Ialoveni.

La 20 septembrie 2019, Tulbure Nina a declarat recurs împotriva deciziei din 04 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a deciziei suplimentare din 17 septembrie 2019, prin care a solicitat repunerea în termenul de declarare a recursului, admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a deciziei suplimentare, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Recurenta Tulbure Nina, în motivarea recursului a menționat că în timpul căsătoriei, a contribuit considerabil la reconstrucția casei vechi, a făcut reparație capitală a casei de locuit, reconstrucții efectuate din banii pe care i-a transferat în perioada în care s-a aflat la muncă peste hotarele țării și anume în statul Israel în perioada anilor 2006-2011, prin care i-a transferat lui Boico Petru sume în valoare totală de 20 480 de dolari SUA.

Astfel recurenta a specificat că în perioada căsătoriei cu Boico Petru au dus gospodărie comună, au continuat să locuiască împreună, suportând cheltuieli pentru gestionarea acestuia.

De asemenea, a invocat că nu este de acord cu decizia suplimentară a instanței de apel, prin care a fost evacuată din imobilul litigios, cu încălcarea dreptului de proprietate asupra averii în devălmășie obținute în timpul căsătoriei cu Boico Petru.

La 04 octombrie 2019, Boico Iurii a depus referință la recursul declarat de Tulbure Nina, prin care a solicitat să fie considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. b) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

Prevederile art. 434 din Codul de procedură civilă stipulează că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de Tulbure Nina împotriva deciziei din 04 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău urmează a fi considerat inadmisibil din motiv că este depus cu omiterea termenului de declarare a recursului.

Astfel materialele cauzei relevă că la 04 iunie 2019 a fost pronunțat dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău, iar la data de 03 iulie 2019, Tulbure Nina a recepționat copia deciziei instanței de apel, fapt confirmat prin recipisa semnată de ultima (f.d. 103 Vol. II).

De asemenea, la 01 iulie 2019, în termenul prevăzut de art. 389 alin. (4) din Codul de procedură civilă, decizia din 04 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost publicată pe pagina web a instanței judecătorești.

La 20 septembrie 2019, Tulbure Nina a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel din 04 iunie 2019.

În consecință, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că recurenta, la depunerea recursului a încălcat termenul de 2 luni stabilit de lege, care este un termen de

decădere și nu poate fi restabilit.

Drept urmare la caz, se va reține că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat, că ține de obligația părților de a întreprinde măsurile necesare de a proteja drepturile sale de acces la instanță și de a contesta în termen hotărârea judecătorească (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Astfel fiind, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv ar împiedica rămânerea irevocabilă a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice, fapt ce ar duce la încălcarea prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că cererea de recurs este depusă cu omiterea evidentă a termenului de declarare a recursului, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că în temeiul art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, recursul declarat de Tulbure Nina împotriva deciziei din 04 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, urmează a fi considerat inadmisibil.

Cu referire la termenul de declarare a recursului împotriva deciziei suplimentare din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei suplimentare la 17 septembrie 2019.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursul a fost declarat la 20 septembrie 2019, inclusiv și împotriva deciziei suplimentare din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, respectiv se consideră depus în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului declarat de Tulbure Nina împotriva deciziei suplimentare din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile

prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Tulbure Nina

împotriva deciziei suplimentare din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a), b,) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Tulbure Nina.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Maria Ghervas

Victor Burduh